

Bijlage 2: onderzoekslijnen Politieacademie

De Politieacademie legt haar onderzoek focus op vier thema's uit de Strategische Onderzoeksagenda voor de Politie (SOANP): de lokale basis op orde, technologie en effectief informatiegebruik, weerbaar en integer en vakkundig optreden (Politievakmanschap in ontwikkeling).

De Lokale basis op orde

De lokale verankering in wijk of buurt is van wezenlijk belang voor de politie. De komende jaren worden de volgende onderzoeksterreinen benoemd.

Lokalisering van politiebeleid en –optreden

Aan de orde komen vragen over de vertaling van landelijk en regionaal beleid naar het lokale niveau, implementatievraagstukken, bijvoorbeeld de vorming van de basisteams en de ontwikkeling van leiderschap. Extern gaat het om klassieke vragen, namelijk naar de politiek-bestuurlijke inbedding en de maatschappelijke inbedding van de politie.

Omgevingskennis: misdaad & overlast

Hoe staat het met het inzicht bij de politie en veiligheidspartners in de misdaad en overlast: lokaal, op eenheidsniveau en landelijk. Het gaat daarbij naast aangiftedelicten nadrukkelijk ook om de (ondermijnende) georganiseerde misdaad. Geloofwaardige analyses zijn een voorwaarde voor agendering en samenwerking in het driehoeksoverleg, in lokale veiligheidsnetwerken en de RIEC's.

Lokale opsporing

Hoe kan effectief gestalte worden gegeven aan de opsporing van delicten die lokaal problemen veroorzaken? In de zin van slachtofferschap, maar ook indirect vanwege vormen van georganiseerde misdaad die de rechtsstaat ondermijnen. Dit vergt criminologisch onderzoek naar (georganiseerde) misdaad en vertaling naar richtlijnen voor het optreden van politie en overheid. Aan de orde is ook de vraag hoe gestalte kan worden gegeven aan de samenwerking tussen districtsrecherche en basisteams.

Balanceren: relationeel en repressief optreden

In welke mate is de basis op orde ten aanzien van lokale handhaving en bij kritieke gebeurtenissen (zoals de moord op Van Gogh) en bij kritieke processen (jihadisering of radicalisering. De politie dient in staat te zijn relationeel optreden te koppelen aan repressief optreden. Onderzoek anno 2011 legde bloot dat het fysiek-mentale vermogen om zo nodig gepast politiegeweld te gebruiken, diende te worden versterkt, 'onderwijs en praktijk' werken hier inmiddels hard aan. In 'Zijn wij anders?' is onderzocht waarom, en hoe, etnische ongeregelheden in Nederland achterwege zijn gebleven. Het is opportuun op deze onderwerpen nieuw empirisch onderzoek te verrichten.

Politie, technologie en effectief informatiegebruik

Nieuwe technologie opent nieuwe mogelijkheden voor optreden door de politie. Grote hoeveelheden informatie dwingen haar tot het verleggen van het accent van het vergaren van informatie – haar traditionele focus - naar het beschikbaar stellen van de juiste informatie op de juiste plek op het juiste moment. De politie wordt meer en meer *data-driven*. De technieken van informatie-uitwisseling ontwikkelen zich razendsnel en in vergelijking met de samenleving staat de politie op achterstand, zowel bij de inlijving van deze technologie in de werkprocessen als bij de kennisontwikkeling. Die kennis betreft de mogelijkheden van de technieken voor de eigen organisatie, de consequenties voor het eigen functioneren maar ook de mogelijkheden die de nieuwe technologieën aan criminelen bieden en de nieuwe risico's die deze met zich meebrengen.

In het onderzoek van de Politieacademie staat de vraag centraal hoe technologische ontwikkelingen de politie kunnen helpen in de uitvoering van haar taken in de samenleving. Het programma is niet gericht op het zelf ontwikkelen van nieuwe technologie voor effectieve informatie. Er wordt kennis vergaard over technologiegebruik en effectieve informatie. Op basis daarvan leidt het programma tot handreikingen voor de politiepraktijk, tot onderwijsmateriaal voor het politieonderwijs en tot verbeter voorstellen die door ontwikkelaars van technologie kunnen worden doorgevoerd.

Het onderzoek binnen dit thema wordt langs twee lijnen uitgevoerd. Ten eerste moet onderzoek kennis opleveren die ontleend is aan evaluaties van bestaande praktijken. Ten tweede worden meer exploratieve onderzoeken uitgevoerd om de politie op nieuwe technieken en effectievere werkwijzen te attenderen. Gestart wordt met onderzoek dat een actueel beeld kan verschaffen van de praktijk van informatiegebruik in de noodhulp, wijkagentenwerk en opsporing.

Weerbaar en integer

Weerbaarheid heeft de laatste jaren hoog op de agenda gestaan en dat zal naar verwachting zo blijven. Door assertiviteit van burgers en de toegenomen vraag naar corrigerend politieoptreden - het hart van het politiewerk - lijkt er een verschuiving gaande van 'een beroep met risico op incidenteel geweld' naar 'een hoog risico beroep'. De bedreiging van politiemensen strekt zich soms ook uit tot de privésituatie. Van politiepersoneel wordt niet meer alleen incasseringsvermogen en veerkracht gevergd, maar ook weldoordachte weerbaarheid en onkreukbaarheid.

Uitgangspunt van de politieacademie vindt plaats binnen onderstaande domeinen:

- het fysieke/fysiologische (in homeostatisch evenwicht)
- het mentale/ psychologische(strevend naar begrip)
- het morele/'spiritologische' domein (zingeving, betekenis in groter geheel)

In de afgelopen jaren zijn met name de fysieke en mentale dimensies uitvoerig onderzocht en veel onderzoek loopt nog. In de onderzoeksprogrammering voor de komende jaren komt

de derde dimensie (moreel/zingeving) meer aan bod. Dit valt samen met een andere verschuiving: van individu naar team/collectief. Terwijl inzicht in onderliggende mechanismen van weerbaarheid voor individuele politiemedewerkers gestaag groeit door combinatie van verschillende onderzoeksresultaten, wordt het steeds belangrijker om mechanismen van collectieve weerbaarheid beter te begrijpen. De relatie tussen deze mechanismen zal in de komende jaren zwaartepunt van onderzoek zijn. Het doel is onder andere om een conceptueel model te ontwikkelen dat handvatten biedt voor gebruik in de praktijk om (team)veerkracht te versterken. Op het model gestelde interventies zullen worden gevolgd om de effecten in kaart te kunnen brengen. Er zal ook onderzoek gedaan worden naar de vraag welke factoren binnen de werkcontext van de rechercheurs van invloed zijn op de mentale weerbaarheid en hoe welzijn duurzaam kan worden ontwikkeld. Onder deze vraag past ook onderzoek naar flexibilisering van grootschalig optreden en naar integrale beroepsvaardigheden training.

Vragen over integriteit zoals de bespreekbaarheid daarvan of de dilemma's die politiemensen op dit terrein tegenkomen zullen nader bezien worden en in toekomstige jaarplannen worden opgenomen.

Politievakmanschap in ontwikkeling

Binnen de politie bestaan reeds veel formele opleidingsprogramma's. De laatste jaren is er steeds meer aandacht voor informele manieren van leren. Voorbeelden zijn de briefing voorafgaande aan een actie, oefenen met gevaarbeheersing voorafgaande aan en tijdens een interventie, verhooroefeningen als onderdeel van een concrete zaak, intervisietrajecten in basisteams (blauw vakmanschap), peer reviews van commandanten grootschalig politieoptreden en gezamenlijk werken aan een probleemgerichte aanpak. Deze leervormen krijgen extra betekenis nu het streven is de politieopleiding dichter naar de politiepraktijk te brengen en de ruimte voor professioneel politieoptreden te vergroten. Dit moet worden bereikt door medewerkers meer centraal te stellen, het leiderschap dichter naar het operationele optreden te brengen en bovenal het vakmanschap van het politiepersoneel te vergroten.

De benaming van deze programmalijn is aangepast van vakkundig optreden naar 'Politievakmanschap in ontwikkeling', om meer accent te leggen op het proces van ontwikkeling. De kernvraag is of en hoe de politie het handelen af weet te stemmen op veelvormige en steeds nieuwe ontwikkelingen in de samenleving, zodanig dat de politie in zijn ontwikkeling vakkundig blijft. Welke inhoudelijke verschuivingen zijn of komen er en hoe leert de politie responsief te zijn? Het is daarbij van belang te beseffen dat vakmanschap niet enkel een individuele aangelegenheid is, het zijn juist de (tijdelijke) coalities van collega's en partners waarin vernieuwingen ontstaan.

Beroepsontwikkeling is een aspect van vakmanschap dat binnen de politie laag ontwikkeld is. Binnen de gezondheidszorg en onderwijs zijn leraren, verpleegkundigen en artsen meer georganiseerd en houden zij zich als beroepsgroep ook bezig met onderzoek naar het eigen werk, opleiding van aanstaande collega's en het ontwikkelen van een body of knowledge .

Bovendien ontwikkelen ze vaak criteria waar collega's aan moeten (blijven) voldoen om als volwaardig, zelfstandig vakman te functioneren. Vakmanschapontwikkeling en identiteitsontwikkeling raken elkaar. Hoe wordt de vakontwikkeling 'gestuurd' en wat is er in dat opzicht te leren van andere organisaties? In het komende decennium zal er sprake zijn van een grote uitstroom, onder andere bij de recherche en het zal van belang zijn de kennis, kunde en ervaring over te dragen.

Vanuit deze benadering zal de programmalijn zich vooral richten op de volgende onderzoeksvragen:

- Wat is (waarde gedreven) vakkundig optreden? (bij opsporing, sturing, noodhulp, ordehandhaving en gevaarbeheersing)
- Hoe werkt de politie effectief aan beroepsontwikkeling (vergeleken met andere beroepen)?
- Hoe leert de politie in en vanuit de praktijk, bijvoorbeeld door leren op de werkplek, kennismobilisatie, blauw vakmanschap, peer review. Wat is de werkzaamheid van deze domeinonafhankelijke leermethodes?
- Hoe kan het vakmanschap in de breedte leren van de toppers in het vak?